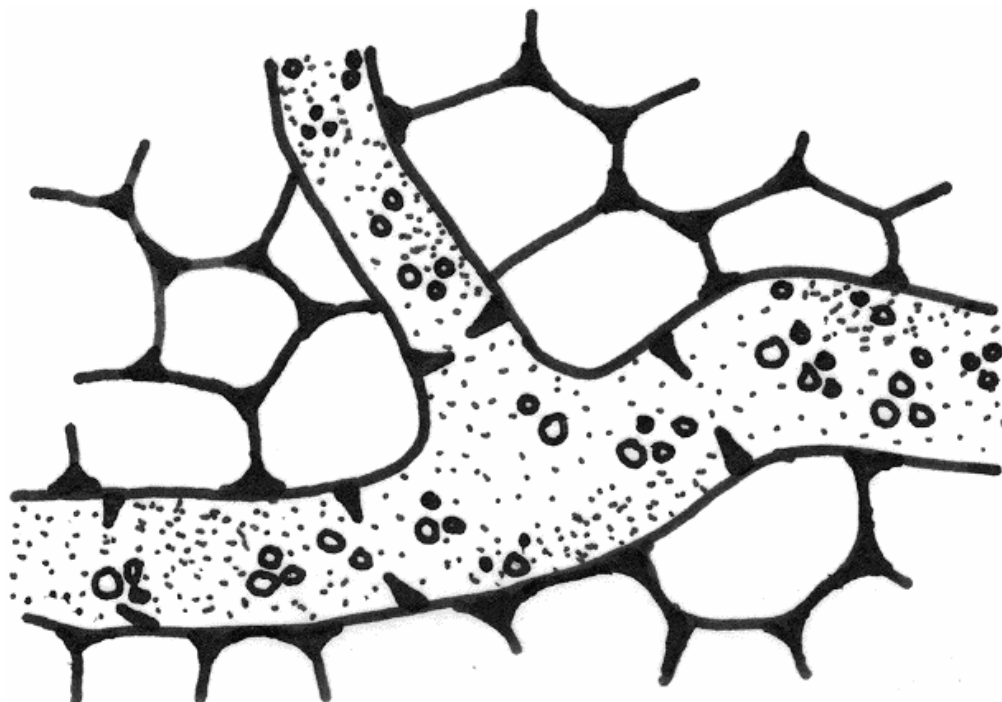

9.3.3.3. Pletiva základní

Základní (vyplňovací) pletiva vyplňují prostor mezi pletivy krycími a vodivými. Vedle vyplňovací funkce mají pro rostlinu i jiný význam: asimilační, zásobní, vyměšovací, mechanickou, provzdušňovací a další.

Nejdůležitějším základním pletivem je asimilační pletivo, jehož buňky obsahují chloroplasty. Ve stoncích a řapících se nachází pod pokožkou, v listech tvoří mezofyl.

Ve vnitřních částech stonku, kořene cibulí, semen a plodů obsahují buňky základních pletiv zásobní látky (sacharidy, bílkoviny, oleje) a tvoří pletiva zásobní. Pokud shromažďují vodu (u sukulentů) nazývají se vodním pletivem.

obr. 9.7: Člávkovaná mléčnice ve stonku máku (Romanovský)

V systému základních pletiv můžeme nalézt též **mléčnice**, útvary v nichž se nacházejí produkty specializovaného metabolismu rostliny. Nevhodný je starší název mléčné cévy, který vznikl podle často protáhlého tvaru mléčnic. Chybí jim však transportní funkce.

Mléčnice jsou dlouhé, tenké, větvené a pružné trubice. Jejich buněčné stěny jsou celulosní s nástěnnou vrstvou protoplazmy, s četnými jádry a někdy i škrobovými zrnky.

Podle původu a morfologické struktury mléčnice rozdělujeme na nečlávkované a člávkované. Mléčnice nečlávkované nemají příčné přehrádky. Jsou založeny již v zárodcích rostlin, rostou s rostlinným tělem do délky, to znamená, že se jedna buňka prodlužuje. Mohou být až několik metrů dlouhé. Nalzáme je např. u rostlin morušovníkovitých, některých pryšcovitých (pryšec), svačcovitých i u dalších čeledí. Mléčnice člávkované také vytvářejí dlouhé rourky, které ale vznikly z několika buněk částečným rozpuštěním jejich příčných přepážek (obr. 9.7). Tento typ zpravidla vytváří vzhled prostorové sítě. Setkáváme se s nimi například u rostlin mákovitých (mák, vlašovičník), některých pryšcovitých (kaučovník), hvězdnicovitých (čekanka, smetanka).

Obsahem mléčnic má koloidní nebo suspenzní charakter. Jedná se o směs vody a tříslovin, glykosidů, alkaloidů, organických solí, pryskyřic, klejů, kaučuku, barviv, lipidů i bílkovin. Je uložena ve vakuole, která tvoří hlavní objem buňky. Barva v důsledku lomu světla bývá